

6796

۱۰۰۰
۱
۶۲
۱۲

الذخیر

www.ketab.ir

سرشناسه : دیالمه ، سید عبدالحمید، ۱۳۳۳ - ۱۳۶۰
عنوان و نام پدیدآور : ربوبیت: معرکه اصلی انبیاء علیهم السلام: سخنرانی شهید دکتر عبدالحمید دیالمه ،
مکان: کانون نشر فرهنگ اسلامی - تهران .

مشخصات نشر : قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، ۱۳۶۸ .

مشخصات ظاهری : ۶۴ ص .

شابک : 978-600-441-240-7

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس .

عنوان دیگر : معرکه اصلی انبیاء علیهم السلام .

عنوان دیگر : سخنرانی شهید دکتر عبدالحمید دیالمه ، مکان: کانون نشر فرهنگ اسلامی - تهران .

موضوع : دیالمه ، عبدالحمید، ۱۳۳۳ - ۱۳۶۰ -- وعظ

موضوع : مشیت و ربوبیت خداوند

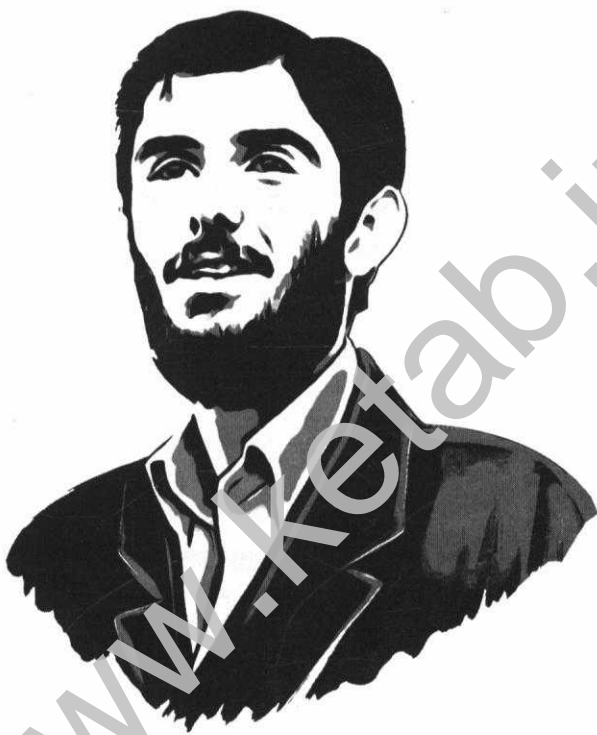
موضوع : Providence and government of God

شناسه افزوده : نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف

رده بندی کنگره : BT۱۲۵

رده بندی دیویی : ۲۲۰/۰۱

شماره کتابشناسی ملی : ۵۸۰۳۴۲۲

ربوبیت

معركة اَصْلِ انبياءِ السَّلامِ

سخنرانی شهید دکتر عبدالحمید دیالمه
مکان: کانون نشر فرهنگ اسلامی - تهران

نشر معارف

نشر معارف

زنوبیئەن وێژوێهش سام (حسام الدین حقیقیان)

نویسنده: سید عبدالحمید دیالمه

ویراستار: گروه تحریر و پژوهش سام (حسام الدین حقیقیان)

صفحه آرا: حسین قاسمیان

طرح جلد: محمدصادق صالحی

ناشر: دفتر نشر معارف

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۷-۲۴۰-۴۴۱-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

@NashreMaaref

- اراک: ۰۸۶-۲۲۲۲۹۰۲۸ ■ ارومیه: ۰۴۴-۲۲۲۵۴۶۶۱ ■ اصفهان: ۰۲۱-۲۲۲۵۱۲۴۱
- اهواز: ۰۶۱-۲۲۲۲۸۰۰۰ ■ ایلام: ۰۸۴-۲۲۲۶۶۸۵۷ ■ بجنورد: ۰۵۸-۲۲۲۴۲۷۸
- بندرعباس: ۰۷۶-۲۲۶۱۷۵۵۷ ■ بیرجند: ۰۵۶-۲۲۴۲۲۵۱۲ ■ تهران: ۰۲۱-۸۹۱۱۲۱۲
- رشت: ۰۱۴-۲۲۲۲۴۵۶۹ ■ زاهدان: ۰۵۴-۲۲۲۲۸۸۷۹ ■ زنجان: ۰۲۴-۲۲۲۶۶۴۲۵
- ساری: ۰۱۱-۲۲۲۴۲۲۲۰ ■ سمنان: ۰۲۳-۲۲۴۵۲۲۱۱ ■ شهرکرد: ۰۳۸-۲۲۲۵۰۰۰۴
- شیراز: ۰۷۱-۲۲۲۴۶۶۱۴ ■ قزوین: ۰۲۸-۲۲۲۴۰۰۷۶ ■ قم: ۰۲۵-۲۲۷۴۲۷۵۷
- کرمان: ۰۲۴-۲۲۲۲۱۴۶۶ ■ کرمانشاه: ۰۸۳-۲۲۷۲۲۴۱۱ ■ کرگان: ۰۱۷-۲۲۲۲۷۸۰
- مشهد: ۰۵۱-۲۲۲۲۰۱۱۹ ■ یاسوج: ۰۷۴-۲۲۲۲۴۰۰۲ ■ یزد: ۰۳۵-۴۴۲۲۰۲۱۱

مراکز پخش

E-mail: info@nashremaaref.ir

www.nashremaaref.ir

■ مقدمه

گام زدن در مسیر احیای اندیشه دینی، لزوماً نیازمند گذر عمر و تجربه‌های طولانی نیست، بلکه درک عمیق رفتارهای پیامبر رحمت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، امامان شیعه عَلَيْهِمُ السَّلَام، دست‌پورده‌های آنان و علمای مکتب، می‌تواند در سنین جوانی نیز به دست آید؛ به همین سبب می‌توان در این مسیر، رد پای جوانی مخلص همچون شهید دکتر دیالمه را دید و وطن صفای دردمندش را شنید، آنگاه که حرکت خود را «احیای تفکرات شیعی» نامید.

او همه کس بود و هیچ نبود؛ زیرا با وجود کسب دانش عمیق در فهم دین، ادعایی نداشت. وی راه میان‌بری را که خود در جوانی برای فهم دقیق دین پیموده بود، سخاوتمندانه به دیگران نیز نشان داد.

شهید دیالمه ادعای عارف‌پیشگی نداشت، اما از معرفت بهره‌مند بود. فیلسوف مسلک نبود، ولی در خردورزی کم‌نظیر بود. دنیاگریز نبود، اما دنیایش با دنیای جوانان

هم‌سن‌وسالش متفاوت بود. مرزبندی‌اش با گروه‌ها و تشکل‌هایی که با اسلام زاویه داشتند، روشن بود و در عین حال، بیش از خود آنان، بر افکار انحرافی و اندیشه‌های باطلشان تسلط داشت. پشتوانهٔ صلابتش در روز، اشک‌های عاجزانهٔ شب‌هایش بود.

اورسول اندیشه‌ای بود که آن را با همهٔ وجود باور داشت؛ مُرُوجِ مکتبی بود که خود تربیت یافتهٔ آن بود و راهبر راهی که پیش از دیگران رهرو آن بود.

بصیرت دینی، بی‌اعتنایی به دنیا، حرص ورزیدن برای هدایت دیگران، نواضع و مهربانی، دانش وافر، سعهٔ صدر، شجاعت و منشی به‌آم با وقار، تنها بخشی از کاریزمای شخصیت پر نفوذ او بود؛ چنان‌که حتی آنان که طالب راه او نبودند، خودش را می‌خواستند!

آغاز درخشش شهاب وجودش، در سال‌های اوج‌گیری اختناق و استبداد رژیم منحوس پهلوی در این آب و خاک بود و اوج نورافشانی‌اش در بحبوحهٔ سیخون براندیشهٔ نسلی بود که اگر جهت نمی‌یافت، به تاراج افکار سیطانی و التقاطی می‌رفت.

سال‌های ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۷ نقطهٔ عطف انقلاب اسلامی است؛ زیرا در آن سال‌ها، اسلامیت نهضت در حال هویت‌یابی بود و انقلابیون مسلمان در حال نیرومند شدن بودند. شعارهای اسلامی و خط‌مشی رهبر کبیر انقلاب، حضرت امام خمینی علیه‌السلام، برای توده‌های مردم بیش از پیش اهمیت

می یافت و گرایش‌ها به سمت وسوی بازفهمی ارزش‌های اسلامی در اوج بود.

این گرایش و اقبال عمومی در فضای اجتماع، به ویژه در میان قشر دانشجو و فرهیخته، بستری را برای افراد و گروه‌های مختلف مهیا می‌کرد تا خواسته‌های حزبی، فردی و گروهی خود را با شکلی از دین بیامیزند و به جامعه عرضه کنند.

نامتوازن بودن رشد سیاسی جوانان با رشد دینی آنها، درست اندیشیدن را در معرض تهدید سیاست‌زدگی قرار داده بود. به گونه‌ای که جریان‌های ناسالم سیاسی، با برجسب‌های مذهبی هم‌یک از افراد جامعه را به راهی که خود می‌خواست، فرامی‌خواند. گروهک‌های انحرافی می‌کوشیدند بر جایگاه‌های فرهنگی و انقلابی، قدرت و تسلط یابند و این همان چیزی بود که شهید دیالمه را درباره آینده اسلام و انقلاب اسلامی به شدت نگران می‌کرد؛ یعنی افتادن انقلاب به دست ناهلان! دیالمه با نگاه جامعه‌ش به ضعف‌های فکری و انحراف‌های موجود در جامعه آن روز، چاره را در دو حرکت همسو دید:

۱. تدوین مفاهیم صحیح دینی و تبیین آن برای نسل

جوان؛

۲. به نقد کشیدن اندیشه‌های انحرافی و التقاطی.

او سنگ‌سازی برای حفظ و اعتلای اندیشه دینی را از آشفته‌ترین بازار آن روز، یعنی دانشگاه، آغاز کرد. «معیاربخشی» ویژگی مهم کلاس‌های درس شهید دیالمه بود تا مخاطبان‌ش را با شاخص‌ها و موازین دینی آشنا سازد؛ با این هدف که در

دام گروه‌ها و جریان‌های ضد اسلامی مطرح آن روز جامعه گرفتار نشوند.

باید توجه کرد که مخاطبان شهید دیالمه، نسل جوان دانشگاهی بودند که اطلاعات دینی آنها اندک بود و معیاری برای شناخت حق از باطل نداشتند؛ از این رو نگاه شهید دیالمه، موضوع محور نیست تا هر بحثی که خود بر آن تسلط دارد، بیان کند، بلکه مسئله محور است. او بیش از آن که بیندیشد چه بگوید، در پی آن است که چرا بگوید و محتوایی که در کلاس درس او مطرح می‌شود، پاسخ‌گوی کدام نیاز مخاطب است.

مروری بر عزیزین سخنرانی‌های شهید، اثبات‌کننده همین حقیقت است. او با طرح مباحثی چون: *انسان خلوت و خلوت*، *انسان، طراح هدایتی، مذهب در بوتۀ تاریخ، انسان در قالب زمان، و الیناسیون (از خود بیگانگی جامعه)*، در پی ترسیم انسان‌شناسی اسلامی و نقش مذهب در زندگی آدمی بود و در این باره، دیدگاه‌هایی که ریشه‌نیاز به مذهب را در نظریۀ ترس، طبقه حاکم و طبقه محکوم، نظریۀ فرید... مطرح می‌کردند، به چالش کشید.

او برای نخستین بار در سطح دانشگاه، به جای طرح مباحثی مانند «جامعه بی طبقه توحیدی» و «خودسازی انقلابی» که عناوین رایج آن روز بودند از «صیوروت انسان بر صراط مستقیم» سخن گفت و با طرح ضوابط حرکت در این راه، از جمله زهد، آزاداندیشی، صبر، توکل، شفاعت، فقر، قضا

و قدر، امام و انتظار، مفاهیم اصیل و دقیق شیعی و تفاوت آن با مفاهیم دیگر را بازخوانی کرد^۱ تا نشان دهد دغدغه‌ها و دل‌مشغولی‌های او از سنخی دیگر است و می‌کوشد نقشه‌راهی را که قرآن کریم برای سعادت انسان بیان داشته، ترسیم نماید.

این مباحث که پیش از انقلاب، طی سال‌های ۵۲-۵۶ در جمع‌های کوچک دانشجویی آغاز شده بود، پس از پیروزی انقلاب اسلامی با مساعد شدن فضای دانشگاه، در جلسات گسترده‌تر مطرح شد و جنبه عمومی و رسمی یافت. عناوین در تهنایی ثقلین، رساله حقوقیه امام سجاد علیه السلام، اگر فاطمه علیها السلام نبود، جایگاه و مرقعیت زن در جامعه اسلامی و ده‌ها عنوان دیگر که امروزه به اسانی در نوشته‌ها و سخنرانی‌های سایر محققان یافت می‌شود، از زبان شهید مطرح شد؛ عناوینی که در میان جوانان هم‌عصر او مطرح نبود و در نسل دانشگاهی غریب می‌نمود.

آنچه ضرورت ژرف‌اندیشی در زندگی شهید رحمته‌الله را بیشتر می‌کند آن است که «مطالعات دینی»، تخصص دانشگاهی او نبود.^۲ او دانشجوی رشته الهیات و گرایش‌های مرتبط با الهیات حوزه علمی نبود تا تلاش‌های او حرکتی در راستای فعالیت‌های علمی-تخصصی او به شمار آید، بلکه آنچه دیالمه را واداشت تا به «مباحث دینی» وارد شود، احساس تکلیف دینی به عنوان

۱. این مجموعه سخنان در سال ۱۳۹۵ در ۹ جلد به چاپ رسید.

۲. رشته دانشگاهی شهید، دکترای داروسازی از دانشگاه فردوسی مشهد بود.

یک مسلمان پیرو مکتب اهل بیت علیهم السلام بود. به باور او، فهم دقیق دین و مسئولیت ترویج آن به قدر توان، تکلیف همه مسلمانان است؛ از این رو با سبک زندگی خود، افقی فراروی نسل جوان گشود که در آن، مسئولیت دینی، فراتر از هر تخصص و رشته علمی، محور همه تلاش‌ها و معنای زندگی است. در این میان، دغدغه چشم‌انداز آینده اسلام و انقلاب اسلامی با تکیه بر اندیشه‌های شیعی، از نگاه تیزبین شهید دیالمه مخفی نماند؛ زیرا او دست‌هایی که نابودی این حرکت را هدف خود قرار داده بودند، به خوبی شناخته بود.

مباحث همچون اسلام قدرت بزرگ فردا، آمریکا طراح استراتژی سقوط اسلام و مبارزات ضد امپریالیستی، مرجعیت و روحانیت، ولایت فقیه و اراده چیست، گویای همین حساسیت و آینده‌نگری شهید بود. خطری که او از ناحیه نظریات التقاطی حس می‌کرد، سبب شد برخی گروه‌ها و جریان‌های انحرافی که مواضع رسمی مکتوب و منتشر شده داشتند، به‌طور مستقیم در معرض طرح و نقد شهید قرار بگیرند. مرام‌نامه‌های کمونیستی، تبیین جهان، تعهد امامت و بعثت دائمی،^۲ قیام موسی علیه السلام، طلوع زن مسلمان و ...

۱. سلسله کتب مبانی ایدئولوژیک سازمان منافقین (سازمان مجاهدین خلق) که در یازده جلسه سخنرانی، با عنوان «تبیین تبیین جهان» به نقد کشیده شد.

۲. دو عنوان از کتب منتشر شده ابوالحسن بنی‌صدر که شهید دیالمه قبل از ریاست جمهوری بنی‌صدر آنها را به نقد کشید.

۳. به قلم زهرا رهنورد که به وسیله شهید دیالمه به نقد کشیده شد.

از جمله اندیشه‌های مکتوبی بود که شهید دیالمه در آنها امتزاج والتقاط حق و باطل را به خوبی دید و با برگزاری جلسات مشروح نقد، فاصله آن‌ها با حقیقت اسلام را به خوبی تبیین نمود. این تلاش به مفهوم واقعی کلمه، «برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی» در دانشگاه و در متن جامعه بود.

اکنون با گذشت بیش از سه دهه از زمان طرح این مباحث، همچنان جامعه اسلامی تشنه کلام زلال شهید در ترسیم خط اصیل اسلامی-شیعی و مبانی انقلاب اسلامی است؛ امری که ضرورت چاپ و نشر آن اندیشه‌ها را بیش از پیش آشکار کرده است.

براین اساس در دوره دوم انتشار سلسله سخنرانی‌های شهید، عناوین مطرح هدایتی انسان در قالب زمان، از خودبیگانگی جامعه، مذهب در بوته تاریخ، ربوبیت، معرکه اصلی انبیا علیهم‌السلام، مرجعیت و روحانیت، ولایت فقیه، اسلام و مبارزات ضد امپریالیستی، و اسلام، قدرت و فردا تقدیم نسل جوان شده است.

گرچه مطالعه این مجموعه، لذت شنیدن و حرعه حرعه نوشیدن همه لحظات حضور در درس شهید را ندارد اما بی‌گمان گزیده‌ای مکتوب از آن فریادهای خالصانه، همچنان روشن‌گر راه جویندگان حقیقت خواهد بود.

مرکز نشر آثار و اندیشه‌های شهید دکتر دیالمه

www.ehya-e-saghalain